

Unบรรณาธิการ

โควิด-19 เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ชื่อ 2019-nCoV ไม่ใช่แขกแปลกหน้า เสียทีเดียว ไวรัสโคโรนาที่พบในสัตว์และคนมีกว่า 200 สายพันธุ์ แต่ที่ผ่านมานุษย์รู้จักกับไวรัสโคโรนา 6 สายพันธุ์ สายพันธุ์ดั้งเดิมที่ทำให้เกิดโรคประจำถิ่นอย่างหวัดและโรคทางเดินหายใจมี 4 สายพันธุ์ ส่วนสายพันธุ์อุบัติใหม่ 2 สายพันธุ์ ทำให้เกิดโรคทางเดินหายใจอักเสบแบบเฉียบพลันอย่างโรคซาร์ส (SARS) และโรคเมอร์ส (MERS) โดยโควิด-19 เป็นสมาชิกลำดับที่ 7 ในตระกูล

เมื่อปี พ.ศ. 2545 มีผู้เสียชีวิตจากโรคซาร์ส รวม 774 คน จากผู้ติดเชื้อทั้งหมด 8,096 คน อัตราการตายคิดเป็น 10% และในปี 2555 มีผู้ติดเชื้อโรคเมอร์สทั้งหมด 2,494 คน และเสียชีวิต 858 คน หรือคิดเป็น 34% เมื่อเทียบกับโควิด-19 ที่มีผู้เสียชีวิตเกือบ 313,200 คนจากจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด 4,700,196 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2563) นับตั้งแต่กลางเดือนธันวาคม 2562 เป็นต้นมา อัตราการตายของโรคคิดเป็นเพียง 6.4% เท่านั้น

สาเหตุหลักของการติดต่ออย่างรวดเร็ว คือ ไลฟ์สไตล์ที่เปลี่ยนไปในยุคโลกาภิวัตน์ สังคมเมืองมาพร้อมกับการพลวัตที่เลื่อนไหลอย่างรวดเร็ว ผู้คนใช้เงินซื้อความสะดวกสบายและความสุข นิยมกิน ดื่ม เที่ยว ใช้ชีวิตอยู่นอกบ้านมากขึ้น อยู่คนเดียวน้อยลง และที่สำคัญ วิถีชีวิตที่ไม่อยู่นิ่งทำให้มีการเคลื่อนย้ายของประชากรมากขึ้น การเดินทางข้ามจังหวัดข้ามประเทศเป็นเรื่องง่ายและราคาย่อมเยากว่า 10-20 ปีที่แล้วมาก คนจำนวนมากทำงานต่างบ้านต่างเมือง คนจำนวนไม่น้อยเพลิดเพลินกับการไปสถานที่ต่างวัฒนธรรม ทำให้ไวรัสแพร่กระจายได้อย่างไร้พรมแดน ผู้โดยสารที่เดินทางด้วยเครื่องบินเมื่อปี 2562 มีทั้งหมด 4,500 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก 2,479 ล้านคนเมื่อปี 2552 และ 1,994 ล้านคนเมื่อปี 2547

เมื่อสถานการณ์เริ่มรุนแรง ภาครัฐยกระดับมาตรการควบคุมการติดเชื้อ ประกาศลดการเดินทางไปต่างประเทศ งดการประชุมและชุมนุมสังสรรค์ ปิดสถานที่ทำงานและสถานบันเทิงหลายแห่ง รวมถึงสถานศึกษาทุกแห่ง ผู้บริโภคแห่กันกันกักตุนสินค้าและพ่อค้าแม่ค้าโก่งราคาสินค้าไปพร้อมๆ กัน ประชาชนออกจากบ้านน้อยลง กิจกรรมที่เคยชื่นชอบอย่างการกินข้าว เช็กอินตามคาเฟ่ นวด ทำเล็บ ออกกำลังกาย กินเหล้าเฮฮา รวมถึงเที่ยวต่างจังหวัดและต่างประเทศก็ต้องลดลงไปโดยปริยาย ความโดดเดี่ยวจากการกักตัวและการรักษา ระยะห่างทางสังคมทำให้กลุ่มประชากรสุขนิยมเริ่มหดหู่ เพราะโยนหาแหล่งที่มาของความทุกข์อันคุ้นเคย

เมื่อพฤติกรรมผู้บริโภคและกิจกรรมนันทนาการเริ่มลดลง ธุรกิจหลายแห่งชะงักงัน เกิดปัญหาคนว่างงาน เศรษฐกิจหยุดชะงัก ตลาดหุ้นซบเซา ทั้งหมดนี้เป็นเชื้อเพลิงเพิ่มความเครียดขึ้นดีที่ต่อเนื่องกันเป็นห่วงโซ่ เมื่อต้องอยู่บ้านมากขึ้น เวลาว่างส่วนใหญ่ก็หมดไป การท่องโลกอินเทอร์เน็ตเพื่อเกาะติดสถานการณ์อย่างใกล้ชิด แต่ยิ่งเราเสพข่าวมากแค่ไหน ความตื่นตระหนกวิตกกังวลก็มากขึ้นเท่านั้น

การคาดเดาอนาคตไม่ได้และไม่รู้จุดจบของเหตุการณ์เช่นนี้ส่งผลให้เกิดข่าวลวง ข่าวลือที่ได้รับความเชื่อถือพอๆ กับข้อเท็จจริง ความกลัวแพร่สะพัดเข้าสู่จิตใจของเรายิ่งกว่าฝอยละอองของผู้ติดเชื้อ ความตึงเครียดค่อยๆ ก่อตัวขึ้น ความโกลาหลตามมามากๆ สังคมเราคงไม่ตายด้วยโควิด-19 แต่จะมีปัญหาสุขภาพจิตไปเสียก่อน